

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ:

Κατερίνα Δασκαλάκη
Διπλ. Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Μυρτώ Ματάλα

Διπλ. Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.

ΜΕΛΕΤΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ

ARCHETOPO LANDSCAPE URBANISM

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΡ. ΜΑΥΡΟΓΕΩΡΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΈΡΓΩΝ

ΜΕΛΕΤΗ Η/Μ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ
ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΟΜΑΔΑΣ Η\Μ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Παναγιώτης Πονηρίδης
Διπλ. Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Το έργο αφορά στο συνολικό σχεδιασμό και την ανακαίνιση - αναδιαμόρφωση των υπαίθριων χώρων της Γερμανικής Σχολής Αθηνών, η οποία επιμερίζεται σε δύο ακίνητα. Στόχος του έργου είναι η λειτουργική και αισθητική ενοποίηση των χώρων του συγκροτήματος, με ειδική έμφαση στην ταυτόχρονη διατήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των, ήδη διαμορφωμένων μέσα από την μακρόχρονη λειτουργία του σχολείου, διακριτών χωρικών και λειτουργικών οντοτήτων του, και βάσει των σημερινών, αναθεωρημένων κτιριολογικών απαιτήσεων του σχολείου. Η ανακαίνιση αφορά σε ολόκληρο τον ελεύθερο χώρο της ιδιοκτησίας συμπεριλαμβανομένων των αθλητικών εγκαταστάσεων, εκτός από τον πρόσφατα δομημένο και ανακαινισμένο δυτικό προαύλιο χώρο του Δημοτικού Σχολείου και του Νηπιαγωγείου. Το έργο περιλαμβάνει και τη μετατροπή της οδού Γερμανικής Σχολής Αθηνών σε οδό ήπιας κυκλοφορίας και μεταγενέστερα σε πεζόδρομο. Η μελέτη είναι αποτέλεσμα κλειστού Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού που διεξήχθη τον Αύγουστο του 2017 και διακρίθηκε με το 1^ο βραβείο.

Η προσωπική σχέση με το σχολείο, καθότι αποτέλεσε το χώρο ανάπτυξης-εκκολαπήριο και ωρίμανσης-ενηλικίωσης μέχρι την αποφοίτηση, μας επιτρέπει την εκ των έσω αντίληψη και κατανόηση των αναγκών του, καθώς και την εξοικείωση με τους υπαίθριους χώρους του σχολείου και τα προβλήματά του.

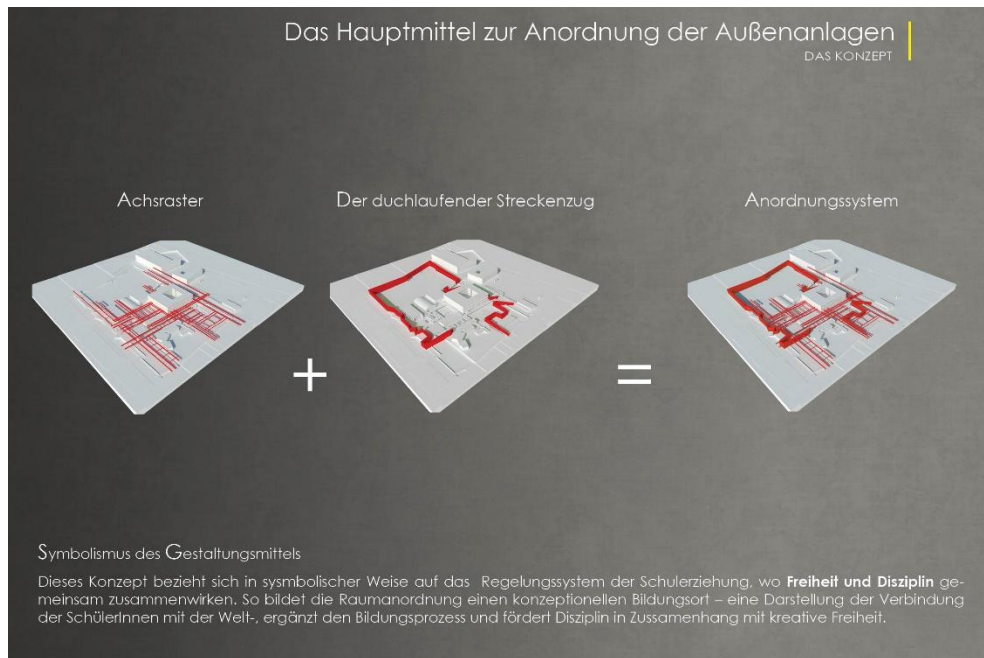
Κέντρο της πρότασης είναι το παιδί ως «κυρίαρχος» χρήστης/κάτοικος του χώρου με τις όποιες δεσμεύσεις και απαγορεύσεις.

Καθώς οι υπαίθριοι χώροι αφορούν κυρίως μαθητές γυμνασίου-λυκείου, δηλαδή νέους στο κατώφλι της ενηλικίωσής τους, η πρόταση υιοθετεί το δυναμισμό, τη σοβαρότητα και τις διαχρονικές αξίες και αρχές που χαρακτηρίζουν το κεντρικό κτήριο και τις εγκαταστάσεις του, αλλά κυρίως εξελίσσεται μέσω σύγχρονων, δυναμικών, ζωνικών χειρισμών ως προς τις χαράξεις, την επιλογή των υλικών, την εισαγωγή νέων χρήσεων (πχ. καλλιτεχνικές εκθέσεις, εισαγωγή παιχνιδιών

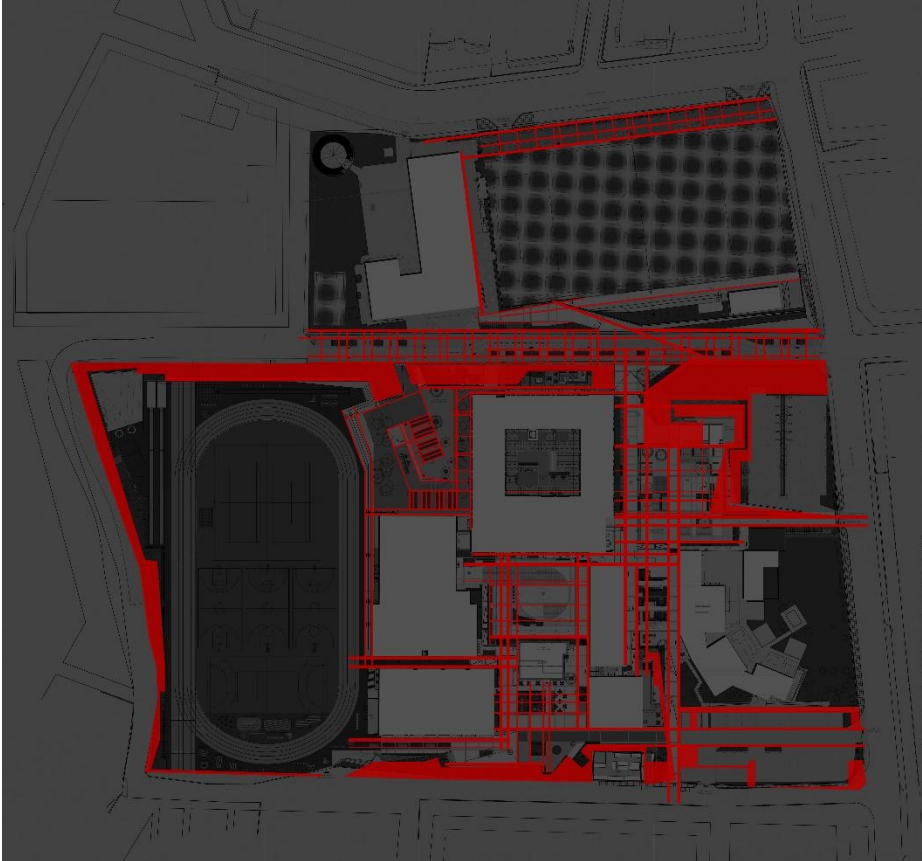
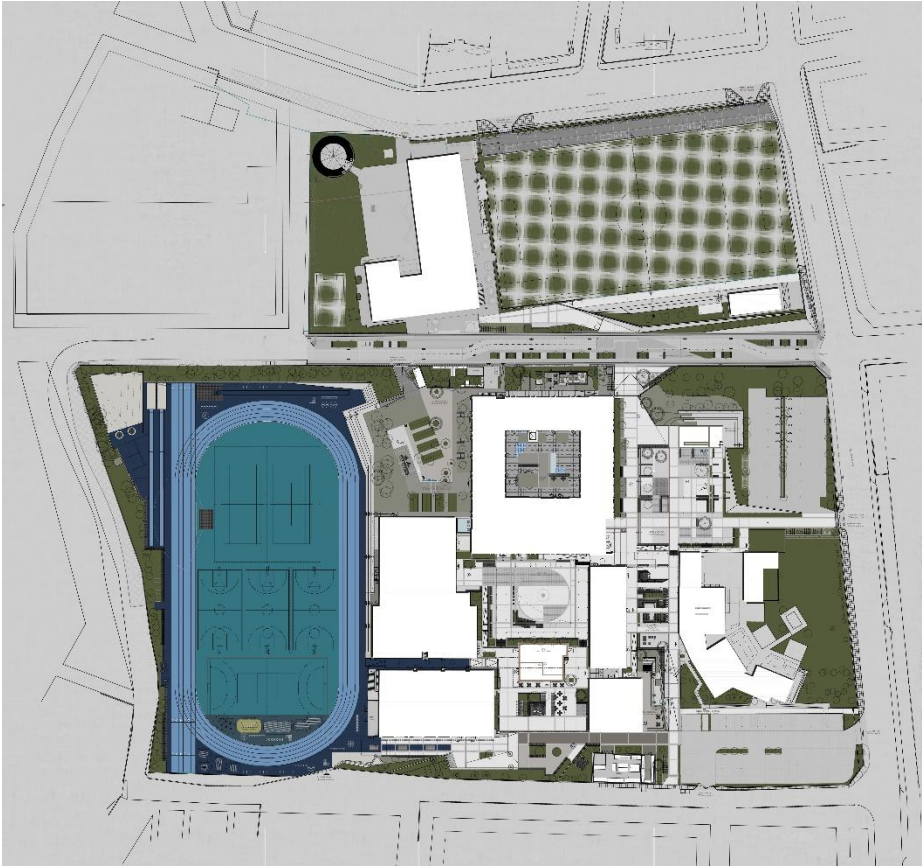
κ.α.), χωρίς να προσφεύγει σε στερεοτυπικές αντιλήψεις, και γραφικές προσεγγίσεις με τις οποίες ενίοτε προσεγγίζεται ο σχολικός χώρος.

Κύριος στόχος είναι η εκτεταμένη εισαγωγή πρασίνου και η χρήση μαλακών δαπέδων στους προαύλιους χώρους του σχολείου και παράλληλα η αναδιατύπωση των ορίων τους κατά την περίμετρο της ιδιοκτησίας, με τρόπο που να ενοποιούνται τα προαύλια σε ένα ενιαίο σύνολο.

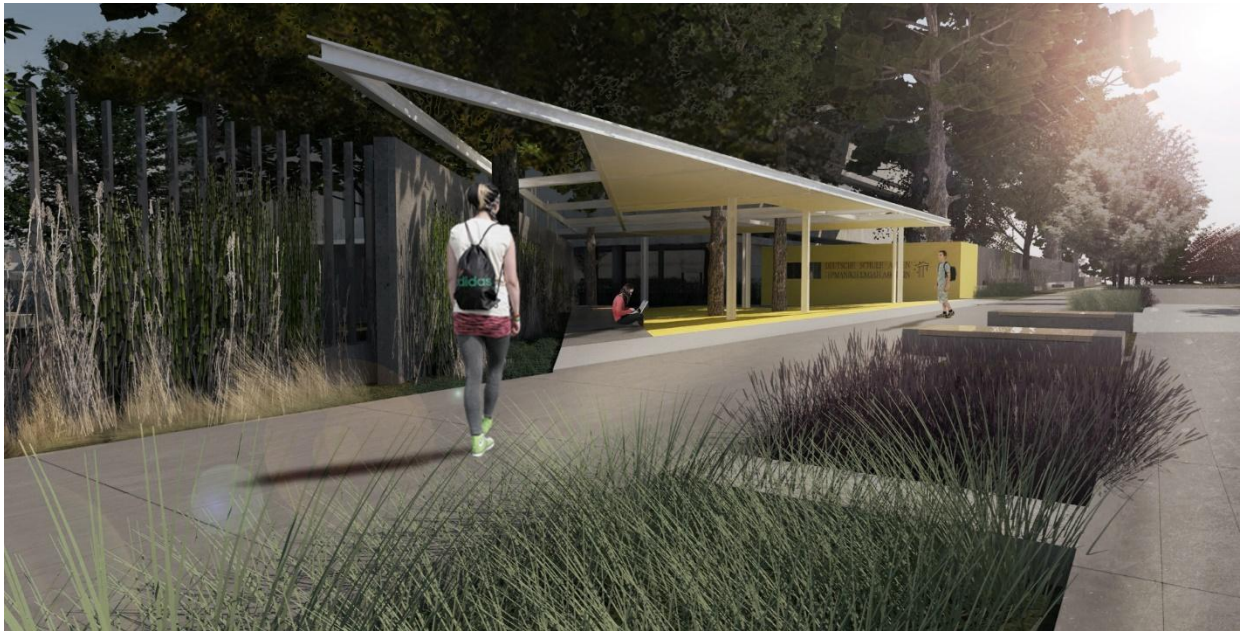
Βασικό εργαλείο οργάνωσης των υπαίθριων χώρων του σχολικού συγκροτήματος αποτελεί ένα σύστημα ορίων-αρμών επί εδάφους, δηλαδή ένας ορθοκανονικός κάναβος χαράξεων που συνεργάζεται με μια τεθλασμένη γραμμή-μονοκονδυλιά που διατρέχει οργανικά την περίμετρο των σχολικών προαυλίων και διευθετεί τα όριά τους.

Αυτό το συμπληρωματικό δίπολο της ελεύθερης γραμμής και του τακτικού κανάβου αναφέρεται συμβολικά στο σύστημα αρχών και κανόνων της σχολικής αγωγής, όπου η ελευθερία και η πειθαρχία τελούν σε αμοιβαιότητα. Έτσι, η οργάνωση του χώρου αποτελεί εκπαιδευτικό εννοιολογικό τόπο -μικρογραφία της σχέσης του μαθητή με τον Κόσμο-, συμπληρώνει την εκπαιδευτική διαδικασία και εγχαράσσει σχέσεις αμοιβαιότητας της πειθαρχίας και της δημιουργικής ελευθερίας. Έτσι, οι υπαίθριοι χώροι προτείνουμε να λειτουργήσουν ως ένα δυναμικό εργαλείο μάθησης με παιχνίδια οργάνωσης του χώρου, διεξαγωγή μαθήματος στο ύπαιθρο, συμμετοχικές δραστηριότητες, καλλιέργειες και μόνιμες διαμορφώσεις που προάγουν την επινόηση διαφορετικών τρόπων χρήσης και παιχνιδιού και σταδιακής συγκρότησης και εκπαίδευσης θεμελιωδών αρχών.

Η πρόταση σχετίζεται με το κεντρικό κτήριο -χαρακτηριστικό δείγμα μοντέρνας αρχιτεκτονικής του 60' σε προσχέδια του Γερμανού αρχιτέκτονα Hans Graf Praschma και με εκπόνηση της μελέτης εφαρμογής και επίβλεψη από τον αρχιτέκτονα Παύλο Μυλωνά- με έναν διπλό τρόπο, βασισμένο στην αμοιβαιότητα της πειθαρχίας-ελευθερίας και στο αντίστοιχο συνθετικό εργαλείο της. Αναλυτικότερα, η ελεύθερη περιμετρική κορδέλα του ορίου συνδιαλέγεται αντιστικτικά με το σύνολο των κτηρίων, τα περιέχει και τα αναδεικνύει χωρίς να αλλοιώνει την ιδιαιτερότητα τους. Έτσι, εισάγονται στην πρόταση καινοτόμα και σύγχρονα χαρακτηριστικά που αναδεικνύουν τον πρωτοποριακό χαρακτήρα του σχολείου. Πρόκειται δηλαδή, για τη σύγχρονη αισθητική έκφραση της πρότασης και το συσχετισμό της με την ηλικία των μαθητών, που όχι μόνο δεν παραβλέπει, αλλά συνδιαλέγεται με το αρχιτεκτονικό ύφος των υφιστάμενων κτηρίων. Ο χώρος της κεντρικής εισόδου συγκροτείται από ένα τοίχιο που αποκλίνει από το όριο της ιδιοκτησίας και ανοίγεται διαγώνια προς το προαύλιο της εισόδου. Η στροφή αυτή είναι η πολύ κρίσιμη για την τόνωση και τη σηματοδότηση της εισόδου, καθώς διευρύνει το χώρο, και σε συνδυασμό με την καθοδική πορεία της ράμπας (barrierefrei 3%), εισάγει τον επισκέπτη από την πρώτη κιάλας οπτική επαφή στο μπροστινό προαύλιο υποδοχής. Ταυτόχρονα, η διεύρυνση αυτή συνεργάζεται με την απέναντι είσοδο του δημοτικού, σχηματίζοντας ένα ενδιάμεσο πλάτωμα, που ενισχύει τη σύνδεση των δύο σχολείων σε έναν κομβικό χώρο συνάντησης και στάσης πάνω στον πεζόδρομο.

Οι επεμβάσεις δεν αφορούν σε αποσπασματικές διευθετήσεις επιμέρους περιοχών αλλά αποτελούν ένα δίκτυο χώρων που ποικίλουν σε μέγεθος και χαρακτήρα, κατάλληλων τόσο για μεγαλύτερες συγκεντρώσεις και συλλογικά δράματα όσο και για δραστηριότητες μικρότερων ομάδων.

Το μπροστινό προαύλιο οριοθετείται από την τεθλασμένη γραμμή που γεννιέται μέσα από το έδαφος για να σχηματίσει ένα νέο υπαίθριο αμφιθέατρο και σταδιακά να καταλήξει μέσω κεκλιμένων διαμορφώσεων στην είσοδο της οδού Δημοκρίτου.

Στα υπόλοιπα προαύλια προβλέπονται διαμορφώσεις και καθιστικοί πάγκοι. Η αυλή της επιτραπέζιας αντισφαίρισης διευρύνεται και ανοίγεται στο προαύλιο της καντίνας, που μέχρι σήμερα η σχέση τους ήταν αποκομμένη.

Το πέρασμα-στοά προς το χώρο του στίβου διαμορφώνεται με κατάλληλες ράμπες ΑΜΕΑ. Στο υφιστάμενο στέγαστρο, που διατηρείται, διανοίγονται μεγάλες κυκλικές οπές για το φυσικό φωτισμό. Ο χώρος του στίβου ανασχεδιάζεται με βάση τις νέες απαιτήσεις (στίβος με 5 λωρίδες, 2

σκάμματα για άλμα εις μήκος και για σφαιροβολία, άλμα εις ύψος, άλμα επί κοντώ, 2 γήπεδα μπάσκετ, γήπεδο βόλεϊ, χάντμπολ, 2 γήπεδα τένις). Η εφαρμογή επιλεγμένων χρωμάτων συνθετικού τάπητα δίνουν ζωντάνια και ανανεώνουν πλήρως την εικόνα του στίβου. Κατά μήκος της δυτικής πλευράς αναπτύσσονται μικρά καθιστικά-κερκίδες ως συνέχεια της τεθλασμένης γραμμής που διευθετεί τα όρια (πχ. στον τερματισμό ή δίπλα από άλλες δραστηριότητες, όπως στο άλμα εις μήκος κτλ.). Σε εντοπισμένα σημεία προτείνεται η τοποθέτηση αθλητικών οργάνων εξωτερικού τύπου για ασκήσεις διατάσεων και κίνησης.

Ο σχολικός κήπος οργανώνεται σε ζώνες καλλιέργειών γύρω από μια εξέδρα που μοιάζει να είναι πλωτή και λειτουργεί ως καθιστικό ανάπαυσης και διαλλείματος των καθηγητών. Η ανάπτυξη εκτεταμένων χωμάτινων επιφανειών σε συνδυασμό με τις καλλιέργειες και μια νέα πέργκολα με αναρριχώμενα φυτά καθιστούν την περιοχή του κήπου γαλήνια και ειδυλλιακή.

Έτσι ο κήπος προκαλεί τη δημιουργική φαντασία, αλλά και προάγει την περιβαλλοντική μόρφωση και ευαισθητοποίηση, την περιέργεια για το περιβάλλον, τη γη, τα προϊόντα και τους καρπούς της.

Με τον τρόπο αυτό η επίσκεψη στον κήπο υπό τη συνοδεία των καθηγητών για το μάθημα που αφορά την ανακύκλωση, κομποστοποίηση, την καλλιέργεια της γης κ.α. μπορεί να γίνει ένα ευχάριστο και διδακτικό, δημιουργικό παιχνίδι.

Η πρότασή προβλέπει τη διατήρηση και αποκατάσταση του μαρμάρινου δαπέδου του αιθρίου, σε συνδυασμό με μια επιφάνεια νερού και εδαφοκάλυψη με ψηφίδα στην περιοχή των μεγάλων δέντρων. Με περιορισμένες αλλά χαρακτηριστικές και συνεκτικές συνθετικές κινήσεις, αναδεικνύεται το μεγάλο μέγεθος του αιθρίου και αποδίδεται ο ενιαίος και συνολικός χαρακτήρας του, σε αντίθεση με τη σημερινή κατάστασή του, όπου ο χαρακτήρας του προκύπτει ασύντακτα από τη συνάρθρωση μικρότερων και επιμέρους υποπεριοχών.

Το προαύλιο καλλιτεχνικών διαμορφώνεται με καθιστικά και εκτεταμένους πάγκους εργασίας για τη διεξαγωγή υπαίθριου μαθήματος. Ο χώρος εμπλουτίζεται με την οργάνωση των υφιστάμενων φυτεύσεων και παρτεριών σε κατάλληλα σημεία και με τη χρήση πέργκολας για σκiasμό. Το διαχωριστικό claustra της στοάς αντικαθίσταται από ένα διάτρητο τοίχιο που φέρει πανέλα για περιοδική έκθεση μαθητικών έργων τέχνης.

Στο εσωτερικό της αυλής της βιβλιοθήκης αναπτύσσεται μια αμφιθεατρική διάταξη επιπέδων deck σε διαφορετικές στάθμες και εξυπηρετεί τις ανάγκες χαλάρωσης και διαβάσματος σε ένα περιβάλλον που επενδύεται με γήινα υλικά (ψηφίδα, ξύλο κτλ.) και κατάλληλες φυτεύσεις (μπαμπού, χαμηλοί θάμνοι).

Η τμηματική πεζοδρόμηση της οδού ΓΣΑ με την ταυτόχρονη απομάκρυνση των παρόδιων θέσεων στάθμευσης επί της οδού θα συμβάλει στην ασφαλή πρόσβαση των μαθητών και στα δυο σχολεία (στο Δημοτικό και στο Γυμνάσιο-Λύκειο) και θα εξομαλύνει το σημερινό διαχωρισμό των δυο ιδιοκτησιών. Έτσι, δημιουργείται νέος κλειστός χώρος στάθμευσης παράλληλα στην οδό Χωματιανού εντός της ιδιοκτησίας του Δημοτικού και διαμορφώνονται νέες κερκίδες νότια του γηπέδου ποδοσφαίρου.

Το δίκτυο προσβασιμότητας των ΑΜΕΑ περιλαμβάνεται στη μελέτη ως επί το πλείστον στο κύριο δίκτυο των κινήσεων με πρωτεύοντα οργανωτικό και συνθετικό ρόλο και δεν αποτελείται από επιμέρους συγκυριακές διευθετήσεις στα σημεία με ανισοσταθμίες των επιμέρους περιοχών.

Η πρόταση της μελέτης για τα δάπεδα των προαυλίων επιχειρεί να παρέχει ευελιξία για να προσαρμόζεται σε αλλαγές. Η εφαρμογή αρμών από χτενιστό μάρμαρο αποδίδει τη ροϊκότητα του χώρου, επιτρέπει ελευθερία στην ανάπτυξη διαφορετικών δραστηριοτήτων και δίνει ρυθμό στην κίνηση. Οι πληρώσεις των αρμών συνδυάζονται με δάπεδο από χτυπητό σκυρόδεμα με επιλογή του χρώματος των αδρανών και με επιστρώσεις σταθεροποιημένης ψηφίδας που επιτρέπει την απορρόφηση των υδάτων και την κίνηση του ριζικού συστήματος των δέντρων. Στην περιοχή του βορειοδυτικού κήπου και σε τμήμα του προαυλίου της καντίνας προτείνεται το σταθεροποιημένο **κεραμικό δάπεδο**.

Επιπλέον, προβλέπεται νέα εγκατάσταση συστήματος φωτισμού που είναι απαραίτητη για την ασφάλεια, την ανάδειξη των χώρων και την υποστήριξη αθλητικών και άλλων δραστηριοτήτων σε όλη την έκταση του έργου οποιαδήποτε ώρα της ημέρας.

Βασικός στόχος του σχεδιασμού είναι και η προστασία του ανοιχτού χώρου από τον κρύο αέρα και τη βροχή και η δυνατότητα έκθεσής του στον ήλιο το χειμώνα (υπόστεγοι και προστατευμένοι χώροι στο προαύλιο εισόδου, καλλιτεχνικών, καντίνας και κήπου).

Άλλες μορφές σκίασης παρέχουν τα δένδρα με το πλεονέκτημα του δροσισμού του αέρα, χωρίς να εμποδίζουν την έκθεση στο χειμερινό ήλιο.

Η παρουσία στον προαύλιο χώρο του σχολείου δένδρων με μεγάλο ύψος, όπως Πεύκα, Λεύκες, Κουκουναριές, Φλαμουριές κ.α., τα οποία αποτελούν χαρακτηριστικά διαχρονικά φυσικά σημάδια των προαυλίων του σχολείου, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα του σχεδιασμού. Η διασφάλιση μιας σωστής και προσεκτικής διαχείρισης των συγκεκριμένων δένδρων, θα εξασφαλίσει τη μακροβιότητά τους, την ασφάλεια που απαιτείται σε έναν προαύλιο χώρο σχολείου και τη βελτίωση της αισθητικής τους εικόνας. Η υπόλοιπη θαμνώδης φύτευση είτε απομακρύνεται όπου κρίνεται υποβαθμισμένη και με χαμηλή αισθητική αξία, είτε εμπλουτίζεται με την προσθήκη συναφών ειδών χαμηλών και υψηλών θάμνων.

Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε πως η πρόταση συνολικά επιχειρεί να συνδιαλλαγεί με τα υφιστάμενα κτήρια καθώς επίσης και με τις πρόσφατες ανακατασκευές του Δημοτικού σχολείου και Νηπιαγωγείου. Αποτελεί μια αρχιτεκτονική χειρονομία που συμπληρώνει τον πρωτοποριακό χαρακτήρα της Γερμανικής Σχολής.